MENIGHETSBLADET

Berg, Rokke, Halden, Asak, Tistedal, Idd og Enningdalen menighet

Nr. 4 | 25. årgang | november/desember 2011

Utstråling

Knut Erling Johansen, fungerende biskop i Borg

I en av julehøytidens bibeltekster heter det om Jesus at «han er utstrålingen av Guds herlighet» (Hebr 1,3). Jesus har utstråling.

Det hender vi sier det om mennesker, at hun eller han har utstråling. Vi sier det om personer som betar oss, fascinerer oss.

Jeg forestiller meg at gjeterne og vismennene ble betatt av den nyfødte som lå der i krybben. Det var noe fascinerende ved ham. Jesusbarnet hadde utstråling.

Mennesker som møtte den voksne Jesus, ble også betatt av ham. Det var noe med hans væremåte, hans vesen, det han sa og gjorde, som fascinerte. Evangeliene forteller at han løftet de nedslåtte opp, tilga synder, spiste med de utstøtte, ga dem liv og verdighet på nytt. Slik utstrålte han noe som fikk mennesker til å flokke seg rundt ham.

Også fra Jesu kors stråler det. Det er vanskeligere å forestille jeg. Men Jesus gikk veien fra krybben til korset. For å minne oss om veien han måtte gå, maler ikonkunstnerne ofte Jesusbarnets svøp slik at det likner linkledet døde ble iført.

Hva var det Jesus utstrålte, på sin vei fra krybben til korset? Guds herlighet, sier bibelordet.

Guds herlighet er hans storhet, dybdene i ham, hans skinnende lysglans. Men det fascinerende ved Gud er at han ikke beholder sin herlighet for seg selv. Guds herlighet forblir ikke i det høye, men tar bolig i det lave. For Gud er en menneskekjærlig Gud. Hemmeligheten om hans herlighet er at han er ute etter å elske oss tilbake til seg. Det var derfor Jesus kom til oss.

I et uthus, hvor husdyra pleier å holde til, stråler det herlighet fra den nyfødtes ansikt. Det samme lyset skinner for dem som møter ham og kommer til tro på ham. Ja, selv fra Jesu forpinte ansikt på korset, skinner Guds herlighet. For i Jesus blir jord og hverdag og alt som er såret og knust, gjennomlyst og løftet til Gud.

Han er utstrålingen av Guds herlighet! Det er julevangeliets dype hemmelighet.

Prosesjonskorset i Immanuels kirke (Foto: Arild Stang)

MENIGHETSBLADET

Utgis av Den norske kirkes menigheter i Halden kommune.
I redaksjonen:
Ansvarlig redaktør: Arild Stang
E-post: arst@halden.net
Redaksjonssekretær: Liv Hauge Johansen, Unni Nøding, Ann Kristin Samuelsen, Lisbeth Bjerke og Inger Lise Skauge
Grafisk produksjon:
Suveren Kommunikasjon AS, Halden
Trykk: Agderposten
Opplag: 13.900
Gaver til Menighetsbladet:
Bankkonto 1030 07 44023
Stoff til Menighetsbladet bør helst leveres på e-post til arst@halden.net

Adventstid

Julefeiringen er nært forestående. Vi hører at det er viktig med julegaver; fordi mange butikker trenger mer enn en tedjedel av årsinntekten i desember(!) I 2008 gikk finansministeren ut i TV og oppfordret folk til å kjøpe julegaver «som aldri før», slik at økonomien ikke skulle stoppe opp.
Det er viktig å tenke på våre nærmeste – og de som trenger det mest – ved å gi en gave til Jul! Men den overdådige kjøpefesten vi har vært vitner til de senere årene er mer enn bekymringsfull og har lite med julebudskapet å gjøre. Vi blir åpent oppfordret til å dra kredittkortene glødende varme, slik at vi i januar sitter med en stor og nesten uoversiktlig gjeld…

Kirkene våre blir fylt opp på Julaften ettermiddag. Det er gledelig. Men denne skikken er ikke gammel! Før i tiden var Julens store kirkedag 25. desember. Hele den kristne kirke verden over feirer Jesu fødsel på denne dagen. Det gjør jeg også. Et av årets høydepunkter er gudstjenesten 1. juledag: det å få sitte i en pyntet kirke å høre Joh 1; «Johannes-prologen». Ved flere anledninger har jeg feiret Jul i katolske land og deltatt i midnattmessen, der man etter at datoen har gått over til den 25. – etter mye vakker musikk og sang – har lest denne prologen fra Johannesevangeliet. En stor og vakker opplevelse; det også.

For meg betyr Julaften fredelig og god harmoni i hjemmet, vakkert juletre, god mat og glitrende, forundrende og glade barneøyne.

Jeg tillater meg her i denne spalten å takke for alle gode opplevelser gjennom 10 år som ansvarlig redaktør av bladet. Det har vært en del hyggelig arbeid i disse årene. Men alderen krever sitt, og jeg ser meg derfor nødt til å la «stafettpinnen» gå videre. Det er dog intet som tyder på at Menighetsbladet vil opphøre eller bli av dårligere kvalitet i tiden fremover. Menighetene har heldigvis mange svært dyktige og vel kvalifiserte medarbeidere!

Vi i redaksjonen takker for dette året og ønsker alle våre trofaste lesere GOD JUL!

Neste nummer

Neste nummer av Menighetsbladet trykkes onsdag **21. mars.** Siste frist for innlevering av stoff til bladet er onsdag **7. mars.**

Nytt fra Den norske kirke i Halden

Ny menighetspedagog

Iselin Andersen Gjøstøl er 27 år og gift med Albert. Hun tiltrådte som menighetspedagog i Halden, Berg og Rokke i sommer.

TEKST OG FOTO: **ARILD STANG**

Iselin kommer fra Bærum og fullførte der videregående skole på linja for «tegning, form og farge». Videre studerte hun «kunst og form» i Jönköping i Sverige. Så tok en årsenhet i RLE på Menighetsfakultetet og ble nå bachelor som faglærer i kunst og håndverk.

Siden ble hun ansatt i ungdomsklubber i Oslo (både kristelige og ikke-kristelige) for ungdom etter skoletid. Det siste halvannet år var hun ansatt som lærer i Oslo, inntil de flyttet til Halden, og nå bor på Billebakken.

Både Iselin og ektefellen kommer fra pinsemiljøet. Under ungdomstiden i Bærum arbeidet hun med både søndagsskole og dansegrupper i Sandvika.

Etter at hun flyttet til Oslo, var både hun (og senere ektefelle) i ca 9–10 år med i Oslo «Subchurch»: en økumenisk menighet dannet av ungdom – flest musikere og kunstnere – fra forskjellige kristne miljøer. Ledelsen består alltid av folk som for eksempel heller seg til liturgi med barnedåp og av folk som er tilhengere av troende voksendåp. Etter hvert har både hun og ektefellen blitt mer tilhengere av kirkelig liturgi, – og da de giftet seg for halvannet år siden ble det i Trefoldighetskirken i Oslo.

Husbond Albert studerer fortsatt ved MF, men håper også etter hvert å få en stilling i eller i nærheten av Halden. Begge trives svært godt her, og Iselin synes hun har fått en spennende arbeidstilværelse med barn og ungdom.

Menighetspedagog Iselin Andersen Gjøstøl.

Menighetsbladet ønsker vår nye menighetspedagog hjertelig velkommen til byen og til lykke med det viktige arbeidet i tiden som kommer.

Gaver til Menighetsbladet

Menighetsbladet er våre menigheters felles kontakt- og informasjonsorgan og deles ut gratis i alle sogn i Halden. Det økonomiske grunnlaget for bladet må dekkes av tilskudd fra menighetsrådene, annonseinntekter og private gaver.

I budsjettet for 2011 er det beregnet å få inn kr 25.000 som støtte fra private givere. Styret må imidlertid konstatere at det så langt bare er kommet inn halvparten av forventet støtte. Vi må derfor oppfordre til å bidra med en god førjulsgave til Menighetsbladet.

Din støtte til menighetsbladet er et viktig bidrag til å gi kirken et ansikt utad og dermed nå videre ut med kirkens budskap. Samtidig er det et bidrag til å styrke fellesskap og tilhørighet i menighetene.

For å sikre fortsatt drift, ville vi være svært takknemlig for din gave som kan sendes inn til bladets bankkonto: 1030.07.44023. Du kan også benytte giroen under.

Med vennlig hilsen og ønske om en velsignet jul!

Thor Nonseid er styreleder i Menighetsbladet.

GIRO F60-1 Wittusen & Jensen® 06.04

Betalningsinformasjon
Utgis av de 7 menighetene i Den norske kirke i Halden: Berg, Rokke, Halden, Asak, Tistedal, Idd og Enningdalen

GIRO

Betalnings-frist

Underskrift ved girering

Betalt av

Betalt til
Menighetsbladet
Borgergt. 12
1767 Halden

Belast konto

Kvittering tilbake

	Kundeidentifikasjon (KID)	Kroner	Øre	Til konto	Blankettnummer
H			< >	1030 07 44023	< 6125203789 >

Menighetsrådene

Nye ledere av menighetsrådene i Halden

Da Menighetsbladet gikk i trykken var seks av syv menighetsrådsledere valgt. Vi bringer en oversikt over de nye lederne i menighetsrådene i Halden.

HALDEN: ANNE-BRIT BJØRK
Karl Johans gt 5, 1776 Halden
anne-bbj@online.no

ROKKE: ARNSTEIN VOLD
Sønstevold, Rokke, 1763 Halden
arnst-v@online.no

ASAK: JON HALVARD BØ
Bratnerenga 4, 1785 Halden
halboe@halden.net

TISTEDAL: ROY MOBERG
Danseberget 27, 1792 Tistedal
roy@therma.no

IDD: BJØRG JOHANSEN
Grenaderveien 25, 1769 Halden
thorjohansen25@hotmail.com

ENNINGDALEN: John-Evert Vestbakke
Prestebakke, 1796 Kornsjø
johnev@halden.net

Juletanker!

Elise Faarlund

Tiden er tung av tårer og trengsler.
Livet en lidelse trykket av lengsler.
Sinnet og sjelen er stålsatt og stengt.
Mennesker sliter, stormer og strider.
Myrdes og martres, lutres og lider,
Hjertet er såret og hjernen er sprengt.

Stans et sekund – så sinnet får føle,
tenk troens tanker, ta tid til å nøle
på livsveien litt, mens det ennå er tid.
Stans rundt i verden
det vonde der voldes,
Din nestes nød nå ei lenger utholdes,
snart segner han om i sin siste strid.

Snart skal vi samles
rundt treet i tanker:
Juletre! Jesusbarn! Hjertene banker,
Øyne blir blanke, og kinder får glød.
Vil det kun være litt fryd og litt flitter,
Menneskers guldkalv
med dårende glitter!
Menneskelivet er da dømt til død.

Når stjernen fra toppen av treet
vil skinne,
la stjernens glans og guld
deg da minne
om barnet som fødtes, og fødes pånyt!
La Julen få himmelens
høytid her inne
i hjertet, hvor alltid du freden
kan finne
den fred som forsoner, gir livet vårt ly.

Da livet får mening med all sin møye,
slik Mesteren mente det fra sitt høye.
Han sendte sin Sønn
for å lindre vår nød..
Vi er ikke fiender,
men frender på ferden!
En søskenflokk spredt
over hele verden.
Gud er vår far – i liv og i død.

Nytt fra Idd menighet

Idd kirkegård må utvides i nær framtid på grunn av mangel på gravplass. Menighetsrådet vurderer ulike alternativer og håper å legge dem fram for årsmøtet til våren. I planene vil også utbygging av parkeringsplasser bli tatt med.

Barnehagene på Idd vil også i år pynte kirkens store juletre til glede for hele menigheten. Det skjer på barnehagegudstjenesten 16.desember kl 09.30. Menighetsrådet sier på forhånd takk.

Nytt fra Berg menighet

Ny liturgi i Berg kirke
Den norske kirke har fått ny liturgi, som er vedtatt på kirkemøtet i vår. Dette er en stor begivenhet for den gudstjenestefeirende menigheten – men også vanskelig. Man blir glad i den liturgien man har deltatt i søndag etter søndag. Liturgien vi har brukt fram til i dag var fra 1978. Det som kjennetegner liturgireformen denne gangen er at menigheten har mange valgmuligheter. Berg menighet har allerede gjort en del av de endringene som nå kommer, og de har vært i bruk hos oss etter søknad til biskopen. De endringene vi nå har gjort i tillegg har vært behandlet i menighetens gudstjenesteutvalg og i menighetsrådet. Det har også vært holdt to temakvelder i kirken om den nye liturgien. Den er nå godkjent av prost og biskop som prøveordning fram til påske. Da vil den bli evaluert av menighetsrådet. Deretter vil den legges fram for et menighetsmøte, hvor alle skal få uttale seg. Menighetsrådets og menighetsmøtets vedtak sendes så til biskopen for endelig godkjenning. Den nye liturgien ble tatt i bruk 30. oktober.

Allehelgensdag i Berg kirke
Søndag 6. november feiret Berg menighet Allehelgensmesse. De som har hatt dødsfall i familien det siste året fikk invitasjon i posten om å komme til kirken. På gudstjenesten ble navnene på de døde lest opp og det var tenning av lys på globen for hver enkelt person som har gått bort i det siste året. Pårørende var spesielt invitert til kirken denne dagen. Gudstjenesten ble en høytidelig stund med vakker musikk av Henriette Elnes Vonen og Jan Erik Norheim. Mens naturen utenfor kirken preges av forgjengelighet og død, løfter kirken blikket og ser lenger – til det håpet vi eier ved troen på Jesus Kristus.

Inger Lise Skauge i samtale med Kate Ramm Nilssen

Glad, trygg og trofast – Kate Ramm Nilssen

TEKST OG FOTO: **INGER LISE SKAUGE**

Vi finner henne i Asak kirke, midt i kirken, på kirkerommets høyre side – alltid smilende. Hun har et smittende smil, Kate, et smil som kommer innenfra.

Kate står med Bibelen i hånden når jeg møter henne. – Tenk, den dagen Hans døde, 1. november i fjor, fikk jeg en hilsen fra Gud. Da jeg kom hjem, slo jeg bare Bibelen opp, og dette lyste mot meg fra Jer. 40.29: «*Han gir den trette kraft, og den som ingen krefter har, gir Han stor styrke.*»

Hun ønsker velkommen i sitt vakre hjem på toppen av Oskleiva, med utsyn over byen og fjorden. En spesiell varme slår imot en – en atmosfære av fred. Bordet er dekket, og samtalen går parallelt med nytelsen av hjemmebakt brød og nytrukket te.

– Du sier i blant at du har hatt et godt liv. Hva gjør livet godt for deg akkurat i dag?

– Se ut, svarer hun. Solen skinner, og jeg sitter her i mitt deilige hjem. Og i går fikk jeg være hos Hans, da jeg stelte graven til min kjære følgesvenn gjennom så mange år. Ja, jeg har det godt.

– Har livet alltid smilt til deg?

– Stort sett. Kanskje hadde jeg en vanskelig barndom, siden jeg så lite til min far. Han var kaptein på en seilskute. Mor var streng og snill, men så hadde hun da også nesten aleneansvar for oss barna. Men jeg minnes at hun tok oss med til en park i Randers, der vi bodde, hadde med niste og lot oss barn leke og boltre oss.

– Du nevner Randers. Din danske aksent har du tatt vare på.

– Jeg ble faktisk født i Norge – på Jeløya. Far var nemlig norsk. Men siden han var så mye borte, flyttet vi til Danmark, nærmere min mors slekt. Så gjennom både barndom og ungdom var dansk mitt morsmål, og det har jeg tatt vare på.

– I mangfoldige år kom du til kirke, hånd i hånd med din Hans. Nå kommer du alene. Hvilke tanker gjør du deg om det?

– Første gang jeg kom til kirke etter at Hans døde for et år siden, ble jeg møtt av en betagende kjærlighet. Mange fra menigheten kom og gav meg en klem, og jeg kjente at det er her jeg hører hjemme. Fram til i dag har jeg vært omsluttet av menighetens kjærlighet og omsorg. Ja, jeg går alene, men jeg er ikke alene, jeg er jo i fellesskapet.

– Du og Hans fikk mange år sammen, men hvordan fant dere hverandre egentlig – en dansk, ung pike og en norsk gutt?

– Jeg var på besøk hos noen slektninger i Trøndelag. De bodde i andre etasje i et stort hus. Familien i første etasje hadde to sønner som syntes det var stas med ungpikebesøk ovenpå. Én av dem klatret opp langs en søyle for å titte inn til den unge piken. Han var 17 år og jeg var 16. Siden holdt vi sammen. Det ble starten på 73 lykkelige år med Hans.

– Mange husker deg fra den tiden du arbeidet ved Halden bibliotek.

– Det var nokså tilfeldig at jeg begynte der. Jeg hadde vært besøksvenn gjennom Røde Kors i mange år, og jeg tok med meg bøker fra biblioteket når jeg var ute. De hadde vel lagt merke til at jeg vurderte bøkene nøye før jeg plukket dem med meg. Så ble jeg spurt om å arbeide på biblioteket nettopp med å bringe bøker ut i distriktene – til både institusjoner og private. Slike «bokbesøk» betydde mye for mange ensomme. Da kunne jeg bruke tid og by på meg selv. Tiden med bibliotekarbeid på Halden sykehus husker jeg også tilbake på med stor glede. Når jeg vandret rundt med boktrallen min – pyntet med vårens første blåveis – fikk jeg mange gode samtaler og god kontakt med syke som trengte en oppmuntring.

– Hva leser du helst selv? ,

– I de senere årene har jeg ikke lest mye. Men jeg er med i en pensjonistgruppe av bibliotekansatte, og de har oppmuntret meg, så nå er jeg snart i gang igjen med en god bok.

– Vi nærmer oss julehøytiden. Har du tatt med deg noen danske juletradisjoner inn til ditt hjem?

– Ja, noen av de danske julesangene må være med. De er så vakre. Ellers bodde jo Hans og jeg langt fra min danske familie, og de tradisjonene Hans vokste opp med, ble jeg også glad i, så de tok vi med inn i vårt hjem.

– Du er en av de trofaste kirkegjengerne. Det virker som om gudstjenestefellesskapet er verdifullt for deg. Er det noe ledd i gudstjenesten du liker spesielt godt?

– Uten tvil syndsbekjennelsen – med et etterfølgende Gloria. Jeg må ofte be om tilgivelse for at Jesus skulle lide fordi jeg svikter. Og da er det godt, veldig godt med nattverdfellesskapet etterpå. Det er betydningsfullt for meg.

– Vi legger ikke skjul på at du, Kate, er en av menighetens eldste. Når i livet ble Gudsdimensjonen viktig for deg?

– Da jeg var liten, ble det bedt aftenbønn. Kjære Gud, jeg har det godt – og senere Fader Vår, og så gikk jeg jo på søndagsskole. Men det var i min ungdom, gjennom Oxfordbevegelsen at jeg oppdaget at jeg var en kristen. Da meldte jeg meg som ungdomsleder i bevegelsen hjemme i Randers.

– Har du alltid siden hatt en trygg tro?

– Ja, egentlig, men jeg har vel hatt mine tvil jeg også. Kunne det være sant at Jesus døde og sto opp igjen? Og gjorde Han det for meg? Tvil er kanskje troens skygge og hjelper oss til ikke å være skråsikre, men hvile i troen.

– Hvordan arter livet ditt seg i dag?

– Jeg er så utrolig beriket. Jeg har en fantastisk familie, barn, barnebarn og oldebarn, og jeg blir alltid regnet med av store og små. I tillegg har jeg mange gode venner, og menigheten er jo en familie i seg selv. Ja, jeg har det godt. Menneskene rundt meg er så positive og gode.

– Salmene betyr mye for deg, det sier du ofte. Om du skulle velge deg én salme til slutt, hva blir valget ditt?

– Min salme fremfor noen er nr. 195 i Norsk salmebok. Slik lyder første vers:

Livet vant, dets navn er Jesus.
Halleluja.
Han var død, men se, han lever.
Halleluja.
Dødens porter åpner han.
Halleluja.
Viser vei til livets land.
Halleluja.

Nytt fra Berg menighet

Høsttakkefest og fireårs-bok i Berg
Berg bygdekvinnelag hadde tradisjonen tro pyntet Berg kirke til høsttakkefest 16. oktober. Det er flott å komme inn i kirken å se den så vakkert pyntet med markens grøde. Samme dagen var det utdeling av bok til menighetens 4-åringer. Torsdagen før var fireåringene på en temasamling i kirken som vår nye trosopplærer og menighetspedagog Iselin Gjøstøl Andersen ledet. Hun talte på gudstjenesten også. Det var flott å se kirken pyntet til høsttakkefest. Enda flottere er det å se og oppleve at kirken fylles av barn!

Diakoniutvalgets arbeid
Diakoniutvalget arrangerte lunsj på Menighetshuset etter gudstjenesten den 16. oktober. Diakoniutvalget hadde også ansvar for allehelgensgudstjenesten.
27. november arrangerer diakoniutvalget adventslunsj på Berg Menighetshus rett etter gudstjenesten. Alle har med seg litt mat til felles lunsjbord.

50-årskonfirmanter i Berg

Siste søndag i oktober 1961 sto 39 stolte konfirmanter til konfirmasjon i Berg kirke.

Stolte fordi dette var markeringen på at vi hadde blitt voksne og forventningsfulle på livet som lå foran oss. I tradisjonen tro, har Berg menighetsråd også i år lagt opp til en markering for de som ble konfrimert for 50 år siden.

Markeringen var søndag 25. september og vi startet dagen med gudstjeneste i kirken. Ute på kirkebakken sto tre blide jenter fra Berg menighetsråd og ønsket oss velkommen. Det var sogneprest Per-Christian Solberg som holdt gudstjenesten, der han blant annet hadde en spesiell hilsen til oss jubilanter.

Etter kirkebesøket gikk turen til Berg menighetshus for et sosialt samvære. At det ble sosialt, kunne en høre på praten! Det var mange minner som ble frisket opp og det ble kommentert at kirken hadde vært flink til å følge med i tiden og fornye seg. Om budskapet er likt, så var nok selve gudstjenesten noe mer tilpasset dagens trender enn det vi husket for 50 år siden.

I menighetshuset var det dekket et fint middagsbord, som ramme rundt jubileet. Vi syntes det var stas at både sognepresten og hans kone ville være med oss på minnestunden. Etter at Solberg hadde pratet til oss, tok Marith en gjennomgang av alle de som hadde stått til konfirmasjon sammen med oss. Av i alt 39 konfirmanter var 9 falt fra. Relativt mange. Konfirmasjonsbildet som Gerd S. hadde tatt med var til god nytte under denne gjennomgangen.

Etter middagen gikk vi over i peisestua der det ble servert kaffe og marsipankake. Praten gikk lett og klokka fort. Plutselig var det langt på ettermiddagen og det var tid for hjemreise. De fleste hadde jo kort vei, men det var noen som kom både fra Telemark og Sverige.

Alle har vi vært svært takknemmelige for det fine opplegget til 50-årsmarkeringen, for deilig servering og hyggelig arrangementskomité. Synd at ikke flere av konfirmantene fra 1961 møtte opp, fordi det markerte en viktig dag i våre liv og denne søndagen gikk over i historien som et hyggelig og fint minne.

Igjen, takk til Berg menighetsråd ved Reidun, Gro og Marith.

Nytt fra Tistedal menighet

Nye koster (og en gammel) i menighetsrådet i Tistedal kirke.
Etter mange, mange år som leder i menighetsrådet ga Leif Bjørnstad fra seg formannsklubba til Roy Moberg 18. oktober. Men heldigvis er han fremdeles med som nestleder, og det er vi glade for. Resten av oss er nye og derfor er det viktig for oss å ha med en gammel, velbrukt kost som Leif å støtte oss til. Leif fikk med seg sin bror, Kjell, som han straks ga kassererjobben til. Og de to kvinnelige rollene gikk til May Rovedal og Kari Moen – to godt voksne pensjonister. May er rådsmedlem med ansvar for diverse innkjøp og Kari Moen sekretær. En så stor utskiftning i et lite menighetsråd kan nok bli en stor utfordring. Derfor er vi mottakelige for informasjon, gode råd og varme tanker fra dere alle.

Nytt fra Sjømannskirken

av Einar Madsø

SJØMANNSKIRKEN
Norsk kirke i utlandet

Grøtkø på Sjømannskirken i Gran Canaria
Undertegnede og kona var nylig på 2 ukers ferie på Gran Canaria. Også denne gangen opplevde vi stor aktivitet ved den norske sjømannskirken der. På lørdager var mange samlet til samtaler rundt bordene med risgrøt som hovedmeny. Husmor Maria Misje lager grøt av 30 kg ris og 200 liter melk. Etter en kort andakt kl. 12.00, serveres grøten til en tålmodig kø som strekker seg fra kjøkkendisken, gjennom leseværelset, og til uteareal. En plakat med det sjeldne navnet «Grøtkø» anviser hvordan denne serveringen foregår. Personlig vil jeg tro at det er sjømannskirken som har funnet opp dette ordet

Tirsdager er markedsdagen. Da kommer mange innom kirken på veien til og fra handelsområdet. Ofte parkerer konene mennene sine på sjømannskirken, mens de selv kan handle i fred og ro. Det kan være over tusen mennesker innom sjømannskirken på slike dager. Da er det flere verter og vertinner som tar i mot de som kommer. De deler da ute-og inneområdet i soner slik at de kan hilse på alle besøkende.

Søndag kl. 18.00 er det norsk gudstjeneste med ca 400 deltakere. For å få plass til alle, leier man den katolske kirke like ved.

Julaften er det to norske familiegudstjeneste i denne store kirken. Om kvelden er det fest på sjømannskirken med gang rundt juletreet og gaveutdeling til barna.

Det er stor arbeidsløshet på denne spanske øya. Mange av de fastboende har liten eller ingen inntekt. Sjømannskirken har derfor innsamling av mat og klær til de som trenger det mest.

Ny sjømannskirke i Miami
Endelig kan man samles i en ny sjømannskirke hvor det er så stor aktivitet innen cruisefart og annen norsk industri. Kirken bærer Kronprinsesse Mette Marits navn. Hun var selv tilstede under åpningen i november sammen med biskop Halvor Nordhaug. hovedstyreleder Thorhild Widvey og generalsekretær Audun Myhre. Tidligere benyttet man et trailierhus på kaiområdet.

Store utfordringer ved Sjømannskirken i Pattaya, Thailand
I den senere tid har man i dette landet vært plager at flom og mye regn. Område på Danmarks størrelse har ligget under vann. Sjømannskirken har i en slik situasjon skaffet seg et lager av drikkevann, slik at norske med bosted i utsatte områder kan få hjelp om det skulle bli krise.

Sjømannskirken her møter et sosialt problem med norske barn som lever under fattige forhold. Problemene oppstår når eldre menn gifter seg med yngre Thailandske kvinner.

Når mannen dør etterlater han seg en enke og ofte flere norske barn uten forsørger. Norske myndigheter er gjort oppmerksom på dette problemet. Reglene er slik at nordmenn som velger å bosette seg utenfor EU/Schengen ikke har rett på hjelp fra den norske stat i slike tilfeller.
Men her er det snakk om norske barn . og man håper på at våre myndigheter kan finne en ordning så disse ikke lider nød.

Vi ønsker våre lesere en riktig god jul.

Ivar R. Bjørndal

Julefeiringens opprinnelse

AV **IVAR BJØRNDAL**

Julefeiringen har røtter langt tilbake i vår historie, men vi vet svært lite konkret om julen i tidlig middelalder. Den første kilden som antyder noe om dette, er hirdskalden ***Torbjørn Hornklove***. I et kvad fra tiden omkring 900 nevner han at kongen vil drikke jul på havet. Det betyr at kongen og hans menn feiret jul med et drikkeoffer til gudene. En tenker seg at en slik seremoni var en fast tradisjon i norrøn tid.

De ytterst knappe kildene kan tolkes på forskjellige måter. På våre breddegrader er det

År 900: **Torbjørn Hornklove** nevner i et kvad om at kongen vil drikke jul på havet. *Ill.foto*

Snorre Sturlason

Håkon den gode: Innføring av kristendommen rundt år 1000 fikk avgjørende betydning for julefeiringen.

Rundt år 950 ble det bestemt at hver mann skulle holde øl av et mål malt (50 liter), og når juleølet var slutt, var julehelgen over.

naturlig å forestille seg at julen opprinnelig var en solvervsfest eller en festperiode da en ville markere at den tunge mørketiden snart var over, og at lysets makter igjen ville få overtaket.

Snorre sier i Heimskringla ar julen var en fest for et godt år og for årsveksten. Man utbrakte skåler for gudene, blant dem Frøy. En rekke stedsnavn viser at guden ***Frøy*** stod sentralt i hele Norden som verner av årsvekst, fremgang og fred.

Innføringen av kristendommen fra omkring år 1000 og utover fikk avgjørende betydning for julefeiringen, både innholdet og tidsrammen. Allerede ***Håkon den gode*** hadde rundt 950 bestemt ved lov at julen i Norge skulle begynne samtidig med julen hos folk i det øvrige Europa. Hver mann skulle holde øl av et mål malt (50 liter), og når juleølet var slutt, var julehelgen over.

Meningen med denne og lignende bestemmelser som kom etter hvert, var å få mer orden på julefeiringen. Kongen og kirken ville markere en begynnelse og slutt på festtiden, da det kunne gå vilt for seg og vare lenge. De ønsket å harmonisere julefeiringen med feiringen i det kristne Europa. Der var juledagen fastsatt til 25. desember helt siden 300-tallet.

Den eldste ***Gulatingsloven*** (slutten av 1000-tallet) satte forbud mot bloting til hedenske guder, haug og horg. Dermed ville en også avskaffe midtvintersblotene, som kunne være veritable drikkekalas. Videre bestemte loven at det ølet alle hadde plikt til å brygge til jul, skulle signes av husbonde og husfrue. Skålen skulle være en takk til Kristus og den hellige Maria og ønske om godt år og fred for folk og fe.

Denne lovteksten om hvordan Jesu fødsel skal feires, er usedvanlig interessant, kanskje enestående. Den klarlegger både forskjellen og likheten mellom hedensk og kristen jul. Forskjellen ligger i hvem en henvender seg til, hvem en skåler for, hvem en ber om velsignelse. Det er slutt på å kalle på Frøy og Njård, Tor og Odin. De gamle gudene går over i historien. Men måten dette skjer på, er ikke et dramatisk brudd med gammel sed og skikk. En tradisjon føres videre, men med et nytt innhold. *«Så lett og smidig og samtidig så virkningsfullt kan en overgang skje»* (Olav Bø).

Som vi skjønner, foregikk overgangen fra gammel til ny julefeiring gradvis over et lengre tidsrom. Omkring 1260 kom ***Frostatingsloven*** med bestemmelser som var viktige både for det enkelte menneske og for det norske folk på veien til et mer sivilisert samfunn. Det var bestemmelser som sikret den alminnelige julefred:

Ingen fikk bære våpen, ingen kunne trekkes for retten, ingen skulle arbeide og det skulle ikke innkalles til ting så lenge høytiden varte. Oppmerksomheten samles om høytiden som stod for døren. Derfor fikk ingen ta seg kone i fastetiden før jul, og alle barn født etter ***Mikkelsmess*** måtte være døpt før julaften. Tanken var også at dåpen vernet mot onde makter som var særlig aktive og farlige i mørketiden. Forsømte en seg, kunne det ramme alle. Det siste gjenspeiler både gamle og nye forestillinger.

Kildene er fortsatt meget sparsomme når vi rundt 1500 forlater middelalderen og går over til det vi kaller den nyere tid. Men lovbestemmelsene om julefreden ble opprettholdt av de dansk-norske kongene gjennom hele unionstiden. Det var fortsatt strengt forbudt å arbeide så lenge høytiden varte. Det måtte ikke felles trær fra roten, og verken kvern eller rokkehjul måtte dreies rundt sin akse. Det skulle være stille inne og ute.

Med reformajonen på 1500-tallet mistet helgenene sin plass i kirkene hos oss, men de store forandringene i julefeiringen kom ikke før midten av 1800-tallet. Da ble gikk det gamle bondesamfunnet etter hvert over til pengehusholdning, fabrikkene kom og byene vokste. Gamle skikker forsvant, nye kom til oss fra den store verden, for eksempel juletreet.

Men de eldste skikkene, rengjøring og pynting i husene og rydding rundt dem, det å gi hverandre gaver og samles rundt felles bord med årets beste mat og drikke, har levd videre. Det har også den ortellingen som har stått sentralt i snart tusen år her hos oss, og enda mye lenger i sør og øst, fortellingen om Jesu fødsel.

Barndommens jul

Skrevet av Oleane Stensrød fra Berg som døde i 1990, 81 år gammel.

Barndommens jul i mitt minne er gjemt
lik et smykke, med tårevåt glans.
Visst var det glede som ikke blir glemt,
men bakenfor ofte det fanns
en uro i sinnet, en lengt mot et mål,
til et barn som i krybben var lagt.

Et særpreg for julen var renhet og duft,
slik lukter gir minner verdi.
Ennå kjenner jeg gleden ved surkålens lukt,
mens vi nynnet en jul-melodi.
Og i soverums-sengen var solgyllen halm
som gav minner fra sommerens tid.

I julekvelds-stillheten ofte vi sto
utpå trappen i rimfrost og sne.
Og hørte på klangen fra klokker som slo
og ringte til høytid og fred.
Og i glansen fra lyset vi skimtet et nek
som gav fuglene tilflukt og mat.

Det var ikke gaver som preget vår jul,
det ble høytid og fest likevel.
Et duftende tre med levende lys,
– vi kjente det var julekveld. –
Og «Kimer I Klokker» var sangen vi sang
da vi samles om treet til gang.

Det hender jeg lengter til barndommens jul,
søskeflokken, med mor og med far.
Der ved bordet ble julens evangelium lest,
denne arv med fra hjemmet vi har.
Det er lyset som skinner, om natten blir lang,
det gir evighets-håp for vår gang.

Asak menighet

Inger Lise Skauge hedret

Inger Lise Skauge fikk overrakt Kongens fortjenestemedalje av Halden kommunes representant, Jan Erik Erichsen, etter gudstjenesten i Asak kirke søndag 20. november.

(FOTO: ARILD STANG)

«Kirkestua» innviet

«Kirkestua» ved Asak kirke ble innviet etter gudstjenesten søndag den 20. november.

(FOTO: ARILD STANG)

KRYSSORD

Bibelen er nylig oversatt i ny utgave. Kanskje Bibelen kan være årets julepresang. Løs kryssordet nedenfor. Svarene finnes i de angitte bibelversene.

1. Navn på en av Jesu disipler (Markus 1, 16.)
2. Konge i Israel. (2 Samuelsbok 7, 18)
3. Hva hadde kvinnen i krukken? (Johannes 4, 7)
4. Profet i Israel. (1 Samuelsbok 1, 17)
5. Enken fra byen .... (Lukas 7, 11)
6. Disippel av Jesus, kalt tvileren og tvilling (Johannes 20, 24)

Halden og Omegns Begravelsesbyrå AS
Damhauggt. 15
Telefon: 69 18 44 51
En god hjelp i en tung stund
–
avd. Haugen Begravelsesbyrå
Busterudgt. 7b
Telefon: 69 18 16 57
Vi hjelper i en vanskelig tid

Tom for printerblekk?
Canon/HP/Lexmark og Pelikan blekk
Køhn;libris
Storgaten 24 – tlf. 69 18 43 44
– et førstevalg i sentrum

Alt i MALERVARER - TAPETER og GULVBELEGG
FARGERIKE
Halden Farvehandel A/S
Torvet, 1767 Halden. Tlf. 69 21 38 50

Bestill synsundersøkelse idag!
interoptik Halden Optiske
Tlf. 69 18 42 75

Halden friskole
www.haldenfriskole.no
Evangelisk skole – tverrkirkelig profil.
Tett oppfølging av eleven.
Uteskole
Egen datamaskin fra 4. trinn
Gratis bærbar pc i ungdomsskolen
Vanlig fri skoleskyss for alle.
Kontakt: tlf. 69 17 87 80
E-post: kontakt@haldenfriskole.no

For oss er privatkunder like viktige som bedriftskunder.
Handelsbanken
www.handelsbanken.no

Glassmester'n
v/ OSKAR HANSEN
GLASSMESTERI OG RAMMEFORRETNING
Oscarsgt. 14
Tlf. 69 18 29 76. (Nattservice: 92 89 91 11)

Lie Handelsgartneri
v/Odde Bru
Tlf. 69 18 00 20
Mandag–fredag 10–17
Lørdag 10–14

JENSEN & SCHEELE BIL AS
Vestgårdveien 1 – Postboks 1080, 1787 Berg
Telefon 69 21 35 00 – Telefax 69 21 35 10
www.jensen-scheele.no
VOLVO RENAULT

KOLÅS EFTF. A/S
AUTORISERT RØRLEGGER
Nedre Bankegt. 34 • 1771 Halden • Tlf. 69 19 07 00

BERG SPAREBANK
EIENDOMSMEGLING AS
TERRA GRUPPEN
Storgata 10 – 1771 Halden
Tlf. 69 21 19 50

Børkes Bakeri
– baker byens beste brød
Skippergata 14
Tlf. 69 18 13 72

Bergstrøm Kjøtt og Delikatesse AS
Tlf. 69 18 56 20
Storgata 18
Utsalg i Storgata 11

H. Andersen
libris
Midt i gågata i Sentrum Nord
Tlf. 69 17 84 00
– Din bokhandel
www.libris.no/andersen

STANSEFORMFABRIKKEN
STANSEFORMER
av høyeste kvalitet
Konstruksjon på DAK, stanseriss og matriser
Laserskårne stanser og renseverktøy
Utskjæring av prøve-esker
Stanseformfabrikken AS, Ødideveien 66, N-1789 Halden, Norge
Telefon 69 17 52 20 – Telefax 69 18 21 55

SpareBank 1 Halden
Bank. Forsikring. Og deg.

Förlies
ETABLERT 1861
Gaven som gleder
Storgata 3, Sydsiden
Tlf 69 18 20 33

AF Bygg Østfold
Tlf. 69 21 36 00

DEKK Partner
Gummiservice AS
Rødsveien 74
Tlf: 69 18 29 69

Nytt fra Asak menighet

Ny kirkestue
Byggingen av kirkestua ved Asak kirke nærmer seg avslutning. Søndag 20. november er det gudstjeneste i Asak kirke. Da vil den nye kirkestua bli innviet og grunnstein nedlegges. Det blir som vanlig kirkekaffe etter gudstjenesten.

«Lys våken» for 11-åringer.
Søndag 27. november er det «Lys våken»-helg for 11-åringer, et fellesarrangement for 11- lørdag ettermiddag. Det er variert opplegg utover kvelden, overnatting i kirken og det avsluttes med avsluttes med gudstjeneste på søndag.

Gudstjeneste med 50-årskonfirmanter
Arrangementet 9. oktober for 50-årskonfirmantene ble dessverre avlyst. Det var så få som meldte seg på. Vi håper det blir flere deltakere til neste år.

Kirketekstiler til Asak kirke
Brith Leidalen har laget et utkast til motiv til kirketekstilene i hvit farge som menighetsrådet har godkjent. Det er sendt videre til bispekontoret for godkjenning. Det har tatt tid før vi har kommet så langt. Arbeidet med å samle penger til den nye kirkestua har blitt prioritert denne sommeren.

Nytt menighetsråd
Nytt menighetsråd er valgt og overtok 1. november De har ikke konstituert seg enda, men har gjort et foreløpig valg av leder. De vil konstituere seg på neste møte som er 24. november 2011. Det blir presentert på en gudstjeneste før jul.

Nytt fra Rokke menighet

11. oktober var det gamle og nye menighetsrådet samlet på Rokke Bedehus. Det nye menighetsrådet ble konstituert: Leder: Arnstein Vold, nestleder/representant i fellesrådet: Ole Martin Kynningsrud, sekretær: Ragnhild Løberg Stordal, kasserer: Anne Siv Bjordal Brenne, representant i styringsgruppa for trosopplæringsreformen: Ole Johannes Ulseth og representant i Menighetsbladet: Kari Mjølnerød.

Liv Hauge Johansen i samtale med Hans Christian og Arnhild Brevig

«Klokkertro»!

Hans Christian har fungert som klokker i Berg kirke i ca 30 år! Det er litt av en karriere å se tilbake på. Prester, organister og kirketjenere har kommet og gått, men klokkeren har bestått og vært på sin post.

Jeg spør Hans Christian hvordan det hadde seg at han ble klokker. Han forteller at da Peder Lunde sluttet, spurte Martin Møgedal om han kunne tenke seg å søke på den ledige stillingen. Det var i grunnen hyggelig å bli spurt. Som bonde var det ikke så vanskelig å kombinere klokkerjobben på 9% med arbeidet på gården, så jeg søkte stillingen og fikk den. Det ble en rik tid. Det har gjort meg enda mer glad i Berg kirke og gudstjenesten og er viktig både for meg og Arnhild. Søndag er kirkedag.

Når begynte du denne gjerningen, ville jeg gjerne vite. Jeg startet i 1979, kommer det fra Hans Christian. Jeg sluttet da jeg ble 70 år i 1998. Mona Tønnesen var klokker et år, så var vi 3 frivillige som delte på jobben en stund. Deretter hadde jeg igjen plass i klokkerstolen og vikarierte på timesbasis frem til august 2010.

Hvordan har du opplevd å være i denne tjenesten? Jeg har følt det godt, sier Hans Christian. Det har vært meningsfullt. Når nye kom, har jeg nok representert en trygghet. Jeg visste rutiner og praksis, og med min rolige væremåte tror jeg at de andre følte de kunne stole på meg og regne med at alt fungerte som det skulle. Jeg må si for min egen del at jeg var glad og trygg når du var på plass, og har tenkt at prestene ikke minst, måtte være sjeleglade for å ha deg. Jeg vet du har fått mange positive tilbakemeldinger, Hans Christian, både fra «leg og lærd», og det fortjener du! – Er det noe spesielt du vil trekke frem? Det må være da jeg ble godkjent som nattverdutdeler. Jeg følte det høytidelig og rikt å få være med å gi nattverd til alle i menigheten. Det rørte meg.

Hvilke oppgaver har en klokker? Tidligere var det alltid en spesiell bønn som klokkeren ba i begynnelsen av hver gudstjeneste. Han var som regel kledd i mørk dress. Slik er det ikke lenger. Liturgien er endret og den gamle klokkerbønnen som kanskje en del savner, er byttet ut. Hans Christian sier at om han ikke har mørk dress, kunne han aldri tenke seg å troppe opp i olabukse og genser. I respekt for den stillingen han hadde og det han representerte, skulle han være passende kledd. Oppgavene knyttet seg særlig til gudstjenester og begravelser. Innimellom var jeg også med på vigsler. Jeg hadde min plass i koret og skulle påse at alt var i orden. Tekstilene i kirken skulle sjekkes, sølvet skulle være pusset, jeg skulle hjelpe presten blant annet med messehaglen, være med å telle pengene ved ofringen, være forsanger, komme med kunngjøringer. Jeg følte at jeg skulle ha et overordnet oppsyn med at alt fungerte som det skulle, så også ved begravelser. Jeg har vært «klokkertro» og det har beriket meg.

Er det en spesiell episode som har satt seg fast i hukommelsen din, spør jeg. Det må være da presten uteble i en begravelse! Vi ventet og ventet, organisten spilte og spilte. Vi hadde ikke mobiltelefon den gangen, så det var ikke så enkelt å få tak i presten, men vi lyktes! Etter en time var han på plass. Han hadde simpelthen glemt at han skulle ha begravelsen. Presten selv glemmer nok heller aldri episoden og ba så mye om unnskyldning. Vi kunne enes om at slikt ikke bør skje. Prester og organister ellers har ulike rutiner, og ikke alle er ute i god tid. Da er det godt at klokkeren er det! Det var fint å kunne samles i sakristiet og ha en liten bønnestund før gudstjenesten.

Arnhild og Hans Christian sitter foran meg, og jeg er litt nysgjerrig på hvordan de møttes. Jeg vet at han er vokst opp på Sørbrøden nordre, en gård som bestefaren kjøpte til sønnen sin. Hun vokste opp på Jar i Bærum, men hadde slekt på Viksletta. Arnhild forteller videre at moren var bondejente fra Skjeberg og faren vokste opp i Berg. Så ble det til at Arnhild skulle bo et par år hos tante og onkel på Viksletta. Da var det jo ikke så rart at de treftes. Tro det eller ei – det var dansen som førte dem sammen! I Berg var det leikaring og kurs i folkedans og her var mange med. Hans Christian var 18 år og Arnhild var 16 da de møttes. Det ble giftermål på våren 6 år etter, i 1952. Om de begge får leve, kan de feire 60 års bryllupsdag i 2012! Det er ikke så mange forunt. De sier de har vært til støtte for hverandre, og vi som kjenner dem, opplever en god atmosfære rundt dem med en respekt og lojalitet overfor hverandre. De har hatt gode stunder og tunge stunder gjennom livet. De opplevde å miste en voksen sønn i en arbeidsulykke. Det var en vanskelig tid, men Arnhild forteller at de i alle år har hatt en fast regel uansett hva som har rammet dem. Før dagen går over i natt har de funnet noe å være takknemlig for. Jeg tenker samtidig på Salomos ordspråk der det blant annet står: Ikke la solen gå ned over din vrede!

Så ble Arnhild bondekone, og noen tenkte nok at det ikke var så enkelt for ei byjente. Men den prøven har hun sannelig bestått med glans! Til å begynne med var det 4 generasjoner på gården. Hans Christian ble agronom, men jobbet på gartnerhallen til de overtok gården og driften. Arnhild likte å fylle huset med mennesker, og mange har vært innom dørene der. Det hun spesielt engasjerte seg i, var BRA helselag og bondekvinnelaget. Da de giftet seg, ble begge ganske snart medlemmer av Berg Sangforening. Da det gikk inn, dannet de Berg menighetskor med Hans Christian som dirigent. Det er flere musikere i Brevigfamilien. Hans Christian begynte i korps og var senere med i Tistedal musikkforening i mange år. Han spilte både tuba, tenorhorn og althorn. Nå synger han i «Trivselskoret».

Jeg spør om de har gått på søndagsskolen. Og det har de. Arnhilds mor var opptatt av at barna skulle få en sterk og trygg gudstro slik hun selv hadde. Rett over veien der de bodde, var det et misjonshus og der fikk Arnhild verdifulle år på søndagsskolen. Hans Christian troppet opp på kjøkkenet til fru soknepreist Hesla i prestegården. Han var ikke den eneste!

Både Arnhild og Hans Christian har vært og er aktive i Berg menighet. Begge har sittet i menighetsrådet, Arnhild også som formann. De er glad i Berg, og selv om de nå har flyttet inn i en blokk på Glenne, føler de fortsatt at de hører hjemme i Berg. Arnhild har mange år vært med i Kirkekretsen misjonsforening som arbeider for Det Norske Misjonsselskap (NMS). For snart 20 år siden samlet hun noen mannfolk hjemme med oppfordring til å danne en mannsgruppe i NMS' regi. Det ble det noe av! Det har i grunnen resultert i økt misjonsengasjement hos dem begge. Hans Christian er blitt spesialist på misjonsmesser! Han hjelper til og er med på ca 20 i NMS' regi i Østfold og Follo. Han gjør en kjempeinnsats og opplever det som veldig inspirerende og meningsfullt. Det er noe eget å få stå i en verdensvid sammenheng.

Jeg må ta med til slutt noe om Eidsvoldmannen John Hansen Sørbrøden som også har bodd på Sørbrøden nordre. Arnhild og Hans Christian forteller at det sies han dro på et Haugianermøte i Rokke mest for å være litt til bry, men så kom han frelst hjem isteden! I Lunden på Sørbrøden var det senere mang en samling for haugianerne. Dere står i en verdifull tradisjon også med dette, sier jeg til Arnhild og Hans Christian og takker for praten.

Unni E.B. Nøding

Miraklet ved Kwai

VED **UNNI E.B. NØDING**

Fra vår skribent Jostein Andreassen, tidl. lærer og forfatter har vi fått lov til å bruke følgende historie fra den 2. verdenskrig. Det er en annerledes julehistorie denne gang. Men julens hovedperson, Jesus Kristus, har en helt avgjørende betydning i denne fortellingen. Derfor passer den så godt i Menighetsbladets desembernummer.

Husker du «Krigens bragder»? Det var en bok som Det Beste gav ut i 1963. Den inneholdt en del små beretninger fra den annen verdenskrig. Som ung gutt syntes jeg slike fortellinger var ulidelig spennende. Jeg leste dem om og om igjen.

Slapp aldri taket
En av fortellingene var meget, meget sterk. Den har aldri sluppet taket og sitter spikret ennå, mer enn 40 år etterpå. Den var på seks små sider og het *«Det hendte ved elven Kwai»*. Snart hadde jeg skaffet meg selve boka, *«Miraklet ved Kwai» (1963)*. Den var skrevet av ***Ernest Gordon***, en studentprest ved Princeton-universitetet i USA. Den er for lengst lest i filler. Men utenpå en engelsk utgave stod det: «Opplagt en av de vidunderligste beretningene fra den annen verdenskrig». På originalspråket er den nå kommet i over 25 opplag.

Filmet
I 2002, like før Gordon døde, kom boka ut under nytt navn: *«To End All Wars»*. Denne ble filmet med størrelser som Robert Carlyle og Kiefer Sutherland i hovedrollene. «En mektig og dyp film, en som fortjener ros og oppmerksomhet og diskusjon og etterligning» het det i en av kritikkene. Det dreier seg om Gordons opplevelser i japansk fangeleir i Thailands jungel. 62.000 allierte soldater ble satt til å bygge en 40-mils jernbane, kalt «Dødslinjen». Som navnet sier, hadde disse fangene det aldeles forferdelig. Hele 12.400 døde av sult, mishandling og sykdom. Tusener led av ettervirkinger så lenge de levde.

Ikke «Broen...»
Det jeg vil fortelle om, må ikke forveksles med den svært kjente boka og filmen fra 1950-tallet: «The Bridge on the River Kwai»

[Artikkelen forts. på neste side...]

Nytt fra Rokke menighet

Presentasjon av konfirmantene.
Menighetspedagog Johannes Halvorsen presenterte årets konfirmanter, 20 stk fikk hver sin bibel.

Utdeling av 4 års boka og gaver til 1-, 2 og 3-åringene
4-åringene var samlet i kirken onsdagen føre for å bli kjent og trygg på det som skulle foregå, og det ble oppfattet positivt av foreldrene.

Allehelgensgudstjeneste v/Levinsen, Minnegudstjeneste.
Det var mye sang og musikk. Jan Erik Norheim v/pianoet, Arild Elnes på saksofon og Jenny Norheim sang.

50-års konfirmantene m/følge er invitert til gudstjeneste med samling 20. november på Rokke Storskole etterpå.

Lesefrukter til ettertanke

ved Trond Enger

De fleste mennesker har problemer med de bibelsteder de ikke forstår. Jeg for min del må medgi at de bibeltkster som foruroliger meg mest, er nettopp de bibelsteder jeg forstår.
Mark Twain
US-amerikansk forfatter
1835–1910

Sorger drukner ikke i alkohol. De kan svømme.
Heinz Rühmann
tysk skuespiller
1902–1994

RING-BLOMSTER3 Kongens Brygge
Kongens Brygge
1767 Halden
Tlf. 69 18 54 15

GODKJENT FOR AUTOVERN
Kjell Harlem Gravemaskiner a.s
Holmbo, Iddeveien 316
1765 Halden
Telefon 69 19 33 35
E-mail: post@khg.no

Bryllup – Dåp – Konfirmasjon – Jubileer – Minnestunder
Naturligvis bruker vi hvite duker og hvite tøyservietter til livets store anledninger! Vi serverer aldri annet enn hjemmelaget mat.
Tlf. 69 17 52 32 – hele året rundt.
Fredriksten Kro

Lang tradisjon tilpasset nåtiden
Eksteand
BLOMSTER-FORRETNING
Busterudgata 9
Tlf. 69 18 13 34

Kildebo Blomster
Storgt. 16 – Tlf. 69 18 14 10

DEKK FOR ALLE BEHOV!
DEKK Partner
Halden Dekk A/S
Knivsøvn. 4, 1788 Berg
Tlf. 69-19-55-75

Kringla Konditori
GRANVEIEN 2
1792 TISTEDAL
TLF. 69 19 14 63

Kuler & Krutt Catering leverer alt av matretter hjem til deg. Spennede tapas-retter, festmiddager, snitter eller tradisjonelt koldtbord.
I våre flotte lokaler på Kaserna i Fredriksten festning, er det ypperlig å avholde f.eks: barnedåp, konfirmasjon, bryllup, julebord, minnestund osv.
Vi har også gode konferanselokaler med alle fasiliteter.»
K. Kuler & Krutt
Tlf. 47 60 57 60
eller 959 33 660
www.kaserna.no

BIA
Berg, Idd og Aremark Regnskapslag
Rødsveien 46 - 1781 Halden

Hafsrød & Partners
EIENDOMSMEGLING AS
Tlf. 69 17 92 90

Unni E.B. Nøding: Jostein Andreassens julehistorie

[Artikkelen «Miraklet ved Kwai forts...]
(«Broen over Kwai»), skrevet av den franske soldaten Pierre Boulle. De fleste kjenner filmen gjennom Alfords marsj «Colonel Bogey» (1913), som helten Alec Guiness plystret og som ble en slager. I Gordons beretning heter det at «for mange hundre av oss ble Dødslinjen i virkeligheten en vei til livet. Jeg skal fortelle hvordan det skjedde»

Som offiser havnet han i fangeleiren da Singapore ble tatt av japanerne. Tusener ble stuet sammen, tropesykdommene herjet, ingen medisiner til syke, lite mat, elendeige sanitærforhold og hardt arbeid i opptil 50 grader så lenge det var lyst.

Hatet kom

«Vi sov på bare bakken, og klærne våre var filler. I løpet av noen uker ble kraftige mannfolk redusert til skjeletter», skriver han. Mange fikk sår som tærte vekk kjøttet og åt seg inn i knoklene. Likevel var sykdom ingen unnskyldning for skoft. Han så menn vakle fram til arbeidsplassen mens de skalv av feber. Falt de underveis, ble de liggende i sola inntil kvelden. Fanger som ble mistenkt for å simulere syke, be bundet til et tre og slått med geværkolber.

«Som mennesker gjerne gjør under slike forhold, var det mange av oss som «prøvde med religion», forteller Gordon. Men ingenting hendte. Den lille troen de hadde prøvd å mobilisere, døde ut. Bitterheten kom sigende. «Det var forferdelig å se den karakteropplösningen som nå fant sted. Hatet til japanerne ble en ren besettelse.» Jungelens lov herjet. Bare de aller sterkeste overlevde. Folk stjal hverandres mat og eiendeler. Noen tok sin tilflukt til angiveri. «Men så skjedde det noe», forteller han.

Forvandlingen

To korporaler, ***Moore***, en protestant, og ***Miller***, en katolikk, begynte å lede små grupper rundt i leiren for å pleie de syke. Ingen av dem overlevde krigen. Moore døde senere av dysenteri. Miller ble korsfestet, bokstavelig talt, av en japansk offiser som hatet ham. «Men», skriver Gordon, «disse to mennene har hovedæren for den forvandling som nå fant sted. Den mest mirakuløse forvandling jeg noen gang har vært vitne til – ikke bare hos meg selv, men i hele leiren som den gang talte 3.000 mann. Selv skylder jeg dem enda mer: mitt liv. En dag i 1944 brøt jeg sammen etter over to år på Dødslinjen. I månedsvis hadde jeg vært herjet av malaria, dysenteri, beri-beri og skabb. Så ble jeg angrepet av difteri. Denne gikk etter hvert over til nervebetennelse fordi den ikke ble behandlet. Jeg ble lam i hele underkroppen og brakt til leirens «hospital», der det vrimlet av veggedyr, lus og skorpioner.» Men det var også engler der.

Ikke lenge igjen

«I min halvt bevisstløse tilstand oppfattet jeg at de to sykepleierne bøyde seg ned over meg, og jeg hørte den ene si: «Han har ikke lenge igjen, stakkars. Vi får bare prøve å gjøre slutten så lett som mulig for ham.» Korporalene Miller og Moore, som akkurat tok seg en runde gjennom sykebrakka, fikk også høre om dødsdommen og grep inn. De bygde en liten bambushytte til meg, delte maten sin med meg og skiftet om å pleie meg. I løpet av to og en halv måned hadde de gitt meg livet igjen. Men enda viktigere var det at de gav meg et nytt liv."

Det vi andre savnet

Mens disse karene tok seg av meg, ble jeg klar over at de hadde noe som alle vi andre savnet, noe som ikke kunne piskes ut av dem, eller sultes eller sparkes i hjel. Og dette noe var den sterkeste makt på jorden – kjærlighet. Kjærlighet som bokstavelig talt «driver frykten ut». Og plutselig visste jeg at både jeg og alle de andre måtte ha denne slags kjærlighet, måtte bære den fram til andre og selv bæres av den, ellers ville vi bukke under. Miller viste meg veien en kveld i slutten av den tiden han pleiet meg. Vi snakket om menneskets urgamle higen etter livets mening. Jeg ropte forarget: «Men hvordan kan noen finne mening i dette helvetet?» Han svarte stillferdig: «Kaptein, en ukjent dikter skrev en gang et lite dikt som forklarer det hele. Han sa:

«Jeg søkte min sjel, men min sjel var ikke å se.

Jeg søkte min Gud, men min Gud var for langt av sted.

Jeg søkte min bror – da fant jeg dem alle tre.»

Blomstring

«Da jeg omsider kom meg på beina igjen, var jeg selv begynt å søke på samme vis,» sier Gordon. Hans egen tro hadde i alle år vært svak og utilstrekkelig. Snart ledet han en studiesirkel om troen. Den begynte med en håndfull deltakere, men snart ble de mange hundre. En rekke tiltak ble satt ut i livet. Små grupper ble dannet som gikk rundt i leiren for å pleie syke, oppmuntre kameratene og gjøre dem små tjenester.

«Menn som lenge hadde levd i den dypeste fortvilelse, sperret nå øynene opp av forundring og sluttet seg til oss i stadig større antall. Noen satte livet på spill natt etter natt ved å snike seg forbi vaktpostene for å skaffe mat og medisiner til leiren. Folk som før hadde slåss som jungeldyr om maten, begynte nå å dele med hverandre, Oppfinnsomhet og gode ideer ynglet overalt.»

Det ble dannet grupper som framskaffet alle mulige hjelpemidler, hemmelige radiomottakere og instrumenter til orkester. Det ble organisert teater og undervisning. Dessuten ble det laget et lite gudshus av bambus og jungelgress. «Gudstjeneste ble holdt i det flakkende lyset fra en lampe vi hadde laget av en gammel blikkboks. Lampen stod på et bambusalter foran et grovt trekors, dette symbolet som ved selve sin form vender lidende menneskers blikk oppover mot Gud og utover mot menneskeheten. Og julen 1944 ble en gledens fest – i sterk motsetning til den ensomme og bitre stemning som hadde hersket de to foregående år.» Meget sterkt forteller han om den dagen fangene begynte å be for sine fiender: «Vår holdning forbløffet fangevokterne, og aller mest i det øyeblikk da krigen endelig var slutt.»

Forsoning

Filmen om Gordons opplevelser, «To End All Wars», ble sendt på TV2 20. januar 2005. På slutten er vi med på et autentisk og gripende gjensyn mellom krigsfangen og fangevokteren Nagase på stedet der grusomhetene skjedde. Etter krigen viet Gordon sitt liv til å arbeide for forsoning. Han delte også sin historie om tilgivelse med tusenvis av amerikanske og japanske studenter.

På Internett står det masse om dette, se for eksempel: www.toendallwarsmovie.com/euloy-alastair.html

Nytt fra Idd menighet

Rekordstor deltakelse ved høstens menighetsrådsvalg
Andelen stemmeberettigede økte med 40% fra forrige «suksessvalg» for 2 år siden. Det nye menighetsrådet har konstituert seg på følgende vis: Leder: Bjørg Johansen, nestleder Torfinn Moen, sekretær Ursula Holmberg. Medlemmer: Anne-Marie Bøhn Solberg, Øystein Undrum og Svein Ystehede Varamedlemmer: Harald Stumberg, Øyvind Johansen, Ingegerd Bøe Jensen, Ingrid Hansen og Torbjørn Østby. Idds representant i det kirkelige Fellesrådet er Torfinn Moen. Bjørg Johansen er vararepresentant.

JERNIA
BILLINGTON
Tlf 69 17 24 20

KIWI minipris
RISUM
TLF. 69 18 57 93

Nettbuss Østfold
Peer Gynt Tours
tilbyr turbusser og skreddersydde gruppeturer.
Din reisearrangør.
Grupperuter i inn- og utland.
Ta kontakt for et uforpliktende tilbud!
Tlf. tlf: 69 13 77 00
www.nettbuss.no

BERG SPAREBANK
ikke bare bank
Storgt. 10 – Postboks 83 – 1751 Halden
Tlf. 69 19 60 00 – Fax 69 19 60 01
www.berg-sparebank.no

HVORDAN HAR DU DET
egentlig?
Kirkens SOS 815 33 300
ET MENNESKE Å SNAKKE MED NÅR LIVET ER SOM VERST

MobilData
DATATJENESTEN AS
Storgata 4b, 1767 Halden
Tlf.: 69 17 96 10 - Fax: 69 17 96 18
halden@mobildata.no

Marthinussen MUSIKK AS
Storgaten 32
Halden
Tlf 69 19 44 34
www.marthinussenmusikk.no

Kvalitets-trykksaker
O'K TRYKK
FISKEBRYGGA – Telefon 69 17 81 50

OPEL
Glenne Bil AS
Båstadlundveien 6
Postboks 2073, Brødløs
1760 Halden
Tlf 69 21 10 50
www.glennebil.no

Gudstjenesteoversikt

Søndag 27. nov.
1. søndag i advent:
TISTEDAL KIRKE KL. 11.00:
Speidergudstjeneste og «Lys Våken»-gudstjeneste v/sogneprest Lisbeth Heie Gregersen. Dåp.
PRESTEBAKKE KIRKE KL. 18.00:
Kveldsgudstjeneste v/sogneprest Reidar Finsådal.
IMMANUELS KIRKE KL.11.00
Gudstjeneste v/sogneprest Jan Boye Lystad.
«Lys våken»- helg"
BERG KIRKE KL.11.00
Gudstjeneste v/sogneprest Per Chr.Solberg

Søndag 4. desember
2. søndag i advent:
ASAK KIRKE KL. 18.00:
Lysmesse med konfirmantene v/kapellan Martin Lund.
IDD KIRKE KL. 18.00:
Lysmesse med konfirmantene v/sogneprest Reidar Finsådal.
PRESTEBAKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/sogneprest Lisbeth Heie Gregersen.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/sogneprest Jan Boye Lystad. Orgelelever og kantor Marie Håkensen
BERG KIRKE KL 11.00
Gudstjeneste v/sogneprest Per Chr. Solberg
ROKKE KIRKE KL. 19.00
Gudstjeneste v/sogneprest Halvor Gregersen.
Johannes Halvorsen m/ konfirmanter fra Rokke og Immanuel menigheter.

Søndag 11. des.
3. søndag i advent:
TISTEDAL KIRKE KL. 18.00:
«Vi synger julen inn»
Sogneprest Lisbeth Heie Gregersen og konfirmantene
IDD KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste v/sogneprest Reidar Finsådal.
Dåp. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL.18.00
Konsert «Julesang» La Capella, Kantor Marie Håkensen mfl.
BERG KIRKE KL.11.00
Gudstjeneste v/sogneprest Per Chr. Solberg

Søndag 18. des.
4 søndag i advent
SOLHEIM SENTER KL. 11.00:
Adventsgudstjeneste ved kapellan Martin Lund.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/sogneprest Jan Boye Lystad
BERG KIRKE KL 11.00
Gudstjeneste v/sogneprest Per Chr. Solberg
ROKKE KIRKE KL 11.00
Gudstjeneste v/sogneprest Jan Boye Lystad

Lørdag 24. des.
Julaften
ASAK KIRKE KL. 14.30
OG KL. 16.00:
Familiegudstjenester v/ sogneprest Lisbeth Heie Gregersen
TISTEDAL KIRKE KL. 16.00:
Familiegudstjeneste ved kapellan Martin Lund
IDD KIRKE KL. 14.00
OG KL. 16.00:
Familiegudstjenester v/ sogneprest Reidar Finsådal
PRESTEBAKKE KIRKE KL. 14.00:
Familiegudstjeneste ved kapellan Martin Lund
IMMANUELS KIRKE KL.14.00
Gudstjenste v/sogneprest Halvor Gregersen
Halden Barnekor.
IMMANUELS KIRKE KL.16.00
Gudstjeneste v/sogneprest Halvor Gregersen
BERG KIRKE KL. 14.00
Gudstjeneste v/sogneprest Per Chr. Solberg
BERG KIRKE KL 16.00
Gudstjeneste v/sogneprest Per Chr. Solberg
ROKKE KIRKE KL.14.00
Gudstjeneste v/sogneprest Jan Boye Lystad

Søndag 25. des.
1. juledag
ASAK KIRKE KL. 11.00:
Høytidsgudstjeneste v/ sogneprest Lisbeth Heie Gregersen. Dåp.
IDD KIRKE KL. 11.00:
Høytidsgudstjeneste v/ sogneprest Reidar Finsådal. Dåp.
S.ENNINGDAL KIRKE KL. 23.00:
Midnattsmesse v/sogneprest Reidar Finsådal.
IMMANUELS KIRKE KL. 12.00
Gudstjeneste v/sogneprest Jan Boye Lystad
BERG KIRKE KL 12.00
Gudstjeneste v/sogneprest Per Chr. Solberg

Mandag 26. des.
2. juledag
TISTEDAL KIRKE KL. 11.00:
Høytidsgudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Dåp.
ROKKE KIRKE KL. 11.00
Høytidsgudstjeneste v/ s.pr. Halvor Gregersen
HALDEN SYKEHJEM KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Jan B. Lystad.

Søndag 1. januar
Jesu navnedag
IMMANUELS KIRKE KL. 12.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Halvor Gregersen.

Søndag 8. januar
Kristi Åpenbaringsdag:
ASAK KIRKE KL. 11.00:
Avskjedsgudstjeneste for sogneprest Lisbeth Heie Gregersen. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 12.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Jan B. Lystad
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Per Chr. Solberg
ROKKE KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Jan Boye Lystad.

Søndag 15. januar
1. søndag etter Kristi Åpenbaringsdag:
TISTEDAL KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved vikarprest Anders Mogstad. Nattverd.
IDD KIRKE KL. 11.00:
Tårnagentgudstjeneste v/ kapellan Martin Lund. Dåp.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Jazzgudstjeneste v/ s.pr. Halvor Gregersen. Halden storband medvirker.

Søndag 22. januar
2. søndag etter Kristi Åpenbaringsdag:
ASAK KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved vikarprest Anders Mogstad. Dåp.
IDD KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Nattverd.

PRESTEBAKKE KIRKE KL. 11.00:
«Tårnagentgudstjeneste» v/ kapellan Martin Lund.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste med «Tårnagenter» s.pr. Jan B. Lystad og men.ped. Iselin Andersen Gjøstøl.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Per Chr. Solberg.
ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Halvor Gregersen

Søndag 29. januar
Vingårdssøndagen:
TISTEDAL KIRKE KL. 11.00:
Tårnagentgudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Dåp.
IDD KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved vikarprest Anders Mogstad. Dåp.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Jan B. Lystad.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Per Chr. Solberg.

Søndag 5. februar
Sámannssøndagen:
ASAK KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Dåp. Nattverd.
ENNINGDALEN KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved vikarprest Anders Mogstad. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Kyndelsmesse v/ s.pr. J. B. Lystad.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Per Chr. Solberg.

ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Halvor Gregersen

Søndag 12. februar
Kristi Forklarelsesdag:
ASAK KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved vikarprest Anders Mogstad. Nattverd.
TISTEDAL KIRKE KL. 11.00:
Fellesgudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Nattverd.
IDD KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Karnevalsgudstjeneste v/ s.pr. Halvor Gregersen
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Per Chr. Solberg.

Onsdag 15. februar
Askeonsdag
BERG KIRKE KL. 19.00
Askeonsdagsgudstjeneste v/ s.pr. Per Chr. Solberg

Søndag 19. februar
Søndag før faste:
ASAK KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Dåp.
IDD KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved vikarprest Anders Mogstad. Dåp.
PRESTEBAKKE KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Jan B. Lystad.
ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Halvor Gregersen.

Søndag 26. februar
1. søndag i faste:
TISTEDAL KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Dåp.
IDD KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved vikarprest Anders Mogstad. Dåp. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Jan B. Lystad.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Per Chr. Solberg.

Søndag 4. mars
2. søndag i faste:
ASAK KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved vikarprest Anders Mogstad. Dåp.
ENNINGDALEN KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Halvor Gregersen.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Per Chr. Solberg.

Søndag 11. mars
Maria Budskapsdag:
ASAK KIRKE KL. 11.00:
Gudstjeneste ved vikarprest Anders Mogstad. Nattverd. Menighetens årsmøte.
IDD KIRKE KL. 11.00:
1-2-3 gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal.
IDD KIRKE KL. 18.00:
Sangkveld.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Halvor Gregersen.
ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstj. v/ s.pr. Jan B. Lystad.

Lørdag 17. mars
ASAK KIRKE KL. 18.00
OG KL. 20.00:
Konfirmantene framfører musikal.

Slekters gang

DØPTE:
Asak kirke:
Isabell Erebi Fjellanger
Gabriella Caylan Eriksen
Louise Bjerkman Lilledal
Saron Rognøy-Kaldestad
Ole Christian Løchen
Vegard Hove
Niklas Røyter
Martin Karlsen
Morten Fagerheim Mosebekk
Adrian Eilertsen
Theo August Palm Volden
Idd kirke:
Mille Fuglevig
Marina Isabell Olsen
Eline Elisabeth Einskau
Asora Nilsen Christensen
Emma Helene Østby Vitanza
My Emilie Gylterud-Vatvedt
Maja Elisabeth Puck
Athilie Olsen Løkkemyhr
Eli Andrea Buer
Eileèn Paulsen
Adrian Leon Staack Udberg
Eskil Kristiansen
Olvin Grønli Bjerkman
Maximillian Kristiansen
Adam Johannes Adamsson-Martinsen
Liam August Kildebo
Severin Elias Trollnes
Tistedal kirke:
Synne Holm-Breda
Olivia Must Petterson
Leon Hein Kristiansen
Prestebakke kirke:
Millan Matteus Seppola-Hansen
Enningdalen kirke:
Anna Otilie Løvås Bruun
Berg kirke:
Amalie Schei Henriksen
Elmira Skotnes Dal
Leon Haug Behrentz
Matias Lorentzen
Emil Haakestad
Agnes Traaseth Bjørnstad
Thea Kartomten Eilertsen
Ava Sophie Nordbakke
Rokke kirke:
Sverre Næs Holmsen
Ludvig Nicolay Haug
Liv Oline Svendsen Herrebrøden
Ingrid Dokke Herrebrøden
Kevin Thadeus Hansen
Aleksander Bakken Mathisen
Simen Eng Furuseth
Mille Konstanse Mjølnerød
Immanuels kirke:
Duva Falch-Pedersen
Isabelle Aurora Skårnes
Tinus Lancelot Hagen Eastgate
Dennis William Skårnes
Nora Ulstad Helgesen
Kyrre Ivar Refnin
Emma Josefine Magnussen Torp
Kevin Walther Woldheim
Erik Røren
Sondre Aasgård
Aleksander Saus Børresen
Viktor Oftebro Wang
Emeline Sandmo Tønnesen
Hennie Aasjord

VIELSER:
Asak kirke:
Monika Dalan og Thor Ragnar Wallentin
Lill-Anita Lilleheier og Dan Åke Fredèn
Jeanette Aarhaug Nicolaysen og Eirik Høydahl
Stine Vestre og Andreas Olav Bukholm
Idd kirke:
Wanja Helen Solberg og Lasse Charles Karlsen
Tistedal kirke:
Anita Ringsby Nordlie og Svein Anders Aasen
Prestebakke kirke:
Hege Merete Aasgård og Frank Christian Knudsen
Berg kirke:
Iselin Jansen og Stein Arild Larsen
Noela Corbin og Kent Joakim Hoel Jonasson
Marie Bergstrøm og Terje Lundby
Inger-Lise Aasen og Stein-Thore Askautrud
Monica Stanes Larsen og Kim Per Rosell Sørby
Rokke kirke:
Anette Minge Solheim og Jørgen Larsen

Immanuels kirke:
Hege Løding Larssen og Daniel Buckholm
Trine Sverdrup Martinsen og Robert Martinsen

DØDE:
Asak
Berit Brænnvall
Aud Ramfjord Svendsen
Johannes Henry Gresholt
Ragnar Odd Karrestad
Irma Sofie Brøndbo
Odd Andreas Brække
Leif Erik Bjørnsgård Bakstad
Ragnhild Amalie Trolnes
Idd
Elisabeth Trønnes Lie
Ella Johanne Melleby
Liv Hansen
Tommy Erling Karlsen
Erling Ingvar Jensen
Terje Velund
Øivind Arne Hov
Sigmund Larsen
Målfrid Solberg
Jørgen Larsen
Mads Hugo Johansen
Arne Thorleif Nybøle
Rigmor Birgitte Sæthre
Reidar Johansen
Eva Julie Søvre
Reidar Elvestad
Egil Arne Havstad
Tistedal
Miriam Viktoria Thomassen
Jan Sverre Mathisen
Anne-Marie Larsen
Synnøve Dagmar Halvorsen
Oddvar Marinius Herrud
Øivind Ragnar Olsen
Sidsel Amundsen
Prestebakke
Gudrun Stenseth
Søndre Enningd. kirke
Brit Irene Hansen
Berg
Kari Pagander Tysnes
Kåre Wike
Os
Wladyslaw Rybicki
Aase Strøm
Hans-Olav Fagerli
Idar Evald Johan Mathisen
Hans Martin Gundersen
Bjørn Brynildsen
Randi Synnøve Fosby
Arthur Syver Kraft
Dagfinn Zwilgmeyer
Rohnny Jordan Lie
Hans Fredrik Pettersen
Erica Larsen
Oskar Konrad Halvorsen
Aagot Andrea Jansen
Liv Flinth
Martha Helene Jensen
Odd Kristian Olsen
Reidun Marie Malmberg
Poul Erik Larsen
Asta Reidun Lassen
Anne Marie Fladeby
Kenneth Roger Karlsson
Emmy Andreassen
Åshild A. Tangen
Astrid Sæther
Reidunn Moen
Sam Gunnar Melberg
Grethe Kristoffersen
Per Olaf Henry Johansen
Åge Einar Wang
Borghild Hartmann
Inger Lilly Holmen
Jostein Vormeland
Eli Hansine Vegstein

Nytt fra Idd menighet

Menighetens julefrokost arrangeres på Karlshom søndag 8.januar kl 17.00. Alle er hjertelig velkommen.

Konfirmantene på Idd begynner i januar på prosjektet «Møtested påske». Her skal de på ulike måter arbeide med påskeevangeliet og se hva det betyr i dag. Prosjektet avsluttes med to åpne forestillinger i Idd kirke lørdag 24.mars.

Den norske kirke i Halden

Kirkens Hus
Borgerg. 12, 1767 Halden
Kontor for kirkevergen og alle menighetene og kirkene i Halden
Eksp. 10–14 mandag–fredag 69 17 95 30
Telefaks 69 17 95 31

Kirkevergens kontor
- Kirkeverge 69 17 95 42
- Admin. leder 69 17 95 40
- Sekretær 69 17 95 44
- Sekretær/legat 69 17 95 41
- Prosjektarbeider 69 18 34 83
- Informasjonsmedarbeider 69 17 95 43

Boligtelefoner
- Kirkeverge Jan Ivar Andreassen 69 34 87 12
- Admin. leder Torild Hauge 69 19 63 24

Halden og Idd prestegjeld
- Driftsleder kirkegård Knut Skram 69 17 52 89
- Kateket/trosopplærer Ragna Ristesund Hult 69 17 95 67 / 93 49 19 54

Halden menighetskontor
- Daglig leder 69 17 95 53

Boligtelefon
- Daglig leder Steinar Svendberg 69 18 51 05

Idd menighetskontor
- Daglig leder 69 17 95 65

Boligtelefon
- Daglig leder Ingunn Holmberg 69 19 91 00

HALDEN PRESTEGJELD

Kirkelig undervisning
- Menighetspedagog Iselin Andersen Gjøstøl 936 36 540

Berg kirke/Berg menighet
- Sakristi 69 18 82 92
- Sogneprest 69 17 95 51
- Driftsleder 913 93 921

Boligtelefoner
- Sogneprest Per Chr. Solberg 473 03 520
- Driftsleder Knut Skram 69 17 52 89

Immanuels kirke/Halden menighet
- Sakristi 69 18 11 87
- Sogneprest 69 17 95 50
- Kantor 69 17 95 55
- Klokker 69 17 95 53
- Kirketjener (Ole Johannes Ulseth) 936 47 397
- Kirketjener (Ø. Aanonsen-Jansen) 902 89 122

Boligtelefoner eller mobil
- Sogneprest Jan Boye Lystad 69 18 12 41
- Kantor Marie Håkensen 46 78 16 96
- Klokker Steinar Svendberg 69 18 51 05
- Kirketjener (Ole Johannes Ulseth) 69 19 32 27
- Kirketjener (Ø. Aanonsen-Jansen) 902 89 122

Rokke kirke/Rokke menighet
- Sakristi 69 19 32 53
- Sogneprest 69 17 95 52
- Kirketjener 907 53 131

Boligtelefoner
- Sogneprest Halvor Gregersen 69 18 61 86
- Organist Berit Andersen 69 19 02 65
- Kirketjener Morten Lager 69 19 12 03

IDD PRESTEGJELD

Diakoni
- Diakoniarbeider 69 17 95 61

Boligtelefon
- Diakoniarbeider Hilde Finsådal 69 17 95 54
- Kateket/trosopplærer Ragna Ristesund Hult 69 17 95 61

Asak kirke/Asak menighet
- Sakristi 69 19 00 45
- Sogneprest 69 17 95 62
- Kantor 69 17 95 64
- Kirketjener 954 64 621

Boligtelefoner
- Sogneprest Lisbeth Heie Gregersen 69 18 61 86
- Kirketjener Ole Johannes Solberg 69 19 61 29

Idd kirke/Idd menighet
- Sakristi 69 19 61 84
- Sogneprest 69 17 95 60
- Kirketjener (Karin Wærstad Hansen) 915 66 037
- Kirketjener (Svein Ulseth) 957 28 932

Boligtelefoner
- Sogneprest Reidar Finsådal 69 18 54 24
- Organist Knut-Ronald Haugen 69 18 67 72
- Kirketjener Karin Wærstad Hansen 69 19 63 39
- Kirketjener Svein Ulseth 69 19 76 48

Prestebakke kirke / Enningdalen menighet
- Sakristi 69 19 73 05
- Kapellan 69 17 95 63
- Kirketjener 481 85 940

Boligtelefoner
- Organist Pål Espen Haugen 69 17 72 06
- Kirketjener Svein de Flon 69 19 72 84

Tistedal kirke/Tistedal menighet
- Sakristi 69 19 24 74
- Kapellan 69 17 95 63
- Kantor 69 17 95 64
- Kirketjener 907 89 361

Boligtelefoner
- Klokker Leif Bjørnstad 69 19 16 81
- Kirketjener Venche Solberg 69 19 15 27

Dette har betydd noe for meg

Gunnar Ebenhard

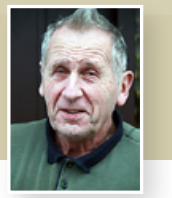

I denne forbindelse er det naturlig for meg, som fhv. kirketjener, å se tilbake til de årene og ikke minst de forskjellige hendelser som sitter igjen i minnet som gode opplevelser.

Foruten tjenesten i kirke og kapell, krever de mange oppgavene på kirkegården også en del tid. I blant de tusenvis av graver kan det ofte være mange mennesker som befinner seg i forskjellige situasjoner. For noen er naturlig nok sorg, smerte og savn framtredende ord i denne sammenheng. Men som alltid er det unntak.

Det som jeg her skal nevne, har i alle år vært til god hjelp og betydd mye for meg.

I flere titalls år har jeg sett for meg et «furet, værbitt» og strålende ansikt. Dette tilhørte en eldre mann som sto ved graven hvor hans kone var gravlagt. Gravstedet lå slik til at det var naturlig med en del ferdsel forbi.

Første gang vi hilste forsto jeg at han ønsket å veksle noen ord om det som hadde skjedd, om livet videre, livets utgang og om fremtiden. Mannen var trygg i tro på Gud og det evige liv.

Siden hilste vi på hverandre og vekslet noen ord ved et par høve, når det passet slik.

Tiden rinner som kjent. Etter mange uker møttes vi igjen. Mannen fortalte om et langt sykehusopphold og bar preg av det. Men han var ellers ved godt mot.

En dag senere møttes vi igjen ved gravstedet. Hans ansikt strålte av glede. Han smilte, tok meg i hånden og sa: «Nå skal vi ta farvel med hverandre». Jeg kom med innvendinger, men fikk høre at nå skulle han tilbake til sykehuset og sannsynligvis om en kort tid ville dette gravstedet bli benyttet igjen. Det ble slik.

Det sies at ansiktet er sjelens speil. I alle år siden har dette gledesstrålende ansikt vært til stede i mitt minne.

Det har brent seg fast, satt varige spor, styrket min tro og håpet om det evige liv.

Ordet er ditt:

Sverre Stang

Julefryd. Til evig tid? Ja, i våre hjerter. I pur forventning over at julens budskap er kjærlighet – over alle grenser. Det er ikke en gris som ble født, men Han som siden har vært budbringer av kjærlighet og tilgivelse, men som så mange kristne i navnet har misbrukt og mistolket. Noen har gjort Jesus til sin – i den grad at de har hatt all makt på sin jordiske flekk – og brukt kjærlighetens ord til å undertrykke andnerledes tenkende og følende. Historien er ikke vakker i så måte. Jeanne d'Arc er ikke alene.

Når jeg er her rett oppunder den søte juletid, så er det for å berette om min forventning, den jeg opplever som sitrende og bare god. Den som ikke har med så meget annet enn budskapets vesen å gjøre, selve kjærlighetens evangelium. Det kan vi predike for oss selv – uten prest og klokker.

Hvor opplever jeg så evangeliets ånd? Jo, blant mange steder i Prestebakke kirke, denne vakreste trekirke jeg vet om. Her finner jeg slektstradisjoner med dyp klang, samt et kirkerom i indre harmoni – en arkitektonisk perle – i form og farve. Fedrenes tømmer, velbevart – som klingende av malm, tømmer fra Berby. Og selv vår tids moderniseringsvandaler har ikke nådd frem til Prestebakke. De fine kirkebenkene, de vakre empirestolene, noen hender unna alteret. Ikke vanskelig å finne skjønnhet og ro her! For meg er dette selve kirken i mitt enkle juleliv, der jeg gjerne er julaften og hilser jul til kjente og ukjente. En tradisjon med mening og nummeret inntil evig liv. Jeg må ikke alltid høre presten, men jeg kan også gjøre det. Det kan være selve evangeliet og kirkens skjønnhet jeg søker.

Så til en annen julekirke, den som ligger på toppen over Rostra i Roma, vegg i vegg med monumentet over Victor Emanuel. Den ser så uskyldig ut utenifra, langt mindre vakker enn Prestebakke kirke. Den heter Santa Maria in Aracoelli.

Innvendig er kirkens rom overdådig med sine mer enn 20 forskjellige søyler, sikkert bortført fra sine opprinnelige steder. Men de har historie i seg. Mellom hver søyle henger en prismekrone. Jeg har vært her til messe en annen juledag. Da var alle lysene slukket. Menighetens medlemmer gikk i prosesjon med det lille Jesusbarnet med krone og diamanter – fra en monter i veggen, syngende og med levende lys i sine hender – opp til høyalteret. Så stemningsfullt og vakkert. En åpenbaring av en katolsk seremoni. Jeg kan lukke øynene og være der.

Hva mer jeg har i hodet av jul? Jo, slettes ikke hverken svin eller pakker, skjønt i erindringen er de mer tilstede i det private rom enn i det året som er her nå. Noe rart på Knardal. Gamle Bestemamma, født 1856, Hun skulle alltid ha et måltid kl 21, «juleteen». Hun og Frua var enige om det. Så uansett om man var mett etter selve julemiddagen med Bergstrøms uforlignelige sosisser og Fruas nydelige fruktsalat (aldri riskrem), så var teen og husets hjemmebakte julekake med meierismør alltid hjertelig og litt påtvunget tilstede kl 21. Prikk! Kanskje var tidspunktet der, fordi hun som snart var 100 hadde ønske om å legge seg? Og så skulle nå Bestemamma ha med seg gangen rundt juletreet, det som alltid var opp til taket og naturligvis hentet i Prestebakkeskogen, pyntet med hjemmelaget guirlandere og med disse vakre glassfuglene med vippende stjert. Og gamle julekurver med rosiner i. Kurvene hadde Frua laget sjæl dengang hun bodde på Prestebakke – og kanskje ennå var ukysset. Gud vet!

Selve den rituelle juletrehuggingen, den er noen ord verdt. Presten Kielland, Pappa, elghunden Pan og jeg. Hvilket fantefølge! Ofte i dyp sne og opp til Prestebakke. Pappa med sin spaserstokk. Som kyndig forstmann gjorde han holdt hver gang han så et vakkert tre. Kjeppen i været. Jo, det der det var nok fire meter pluss. Kanskje? Nei, men neste! Sånn kunne vi holde på helt til pjokken Sverre sa: Pappa, vi tar det der! «Han er trinn og dyp grønn!» Så ble det slik. En ekspedisjon med tradisjon, Pappas friske humor og så et stykke nøye opptrent fastsnurring av Prestebakketreet – i regi av de to godt voksne herrene. For Pappas bil, Skræggen, den hadde ikke takgrind!

Juletradisjoner, det kan være så mangt. For meg har Prestebakke en sentral plass, men forsåvidt også Roma. To steder med samme klangbunn. Kjærligheten til julens budskap, den kan brukes året rundt!

Bakke
Senter for Mestring og Rehabilitering AS
Bakke, 1765 HALDEN,
TELEFON 69 17 26 00
Behandling i miljø.

Bakkens Auto A/S
AUTORISERT VERKSTED
Periodisk kjøretøykontroll
Sevice, oppretting, lakkering
Tlf. 69 19 61 80
Fax 69 19 61 09
Kleppervn. 1793 Tistedal

HALDEN TAXI
TLF. 69 21 32 00

banda
Gerd Holm's Eftf. AS
Bandagisten, Ruth Else Akselsen
Storgt. 10 – ved Berg Sparebank
Tlf. 69 18 12 88 – Fax 69 17 66 46
GODKJENT LEVERANDØR AV HELSE- OG SYKEARTIKLER

comfort
F. JØRGENSEN A/S
Niels Ankersgt. 4
Tlf. 69 17 86 14

Kynningsrud
www.kynningsrud.no

Wave
BÅT-HOLM AS
Vi satser på service

HALDEN DATASERVICE
Når det gjelder IT og økonomi
REGNSKAPS-SERVICE

KIWI minipris
BRØDLØS
TLF. 69 17 20 37

Ottar Linde-Nielsen a/s
JUVELER
Tlf. 69 17 60 62

LINDHAUGEN AS
Svingen – 1789 Berg i Østfold
Tlf. 69 18 76 00
www.lindhaugen.no
E-post: post@lindhaugen.no
Din samarbeidspartner på grunnarbeider og grøntanlegg

MENIGHETSBLADET: GRAFISK PRODUKSJON: SUVEREN KOMMUNIKASJON AS